

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Effectibus - qui primi, ac per sese ex notitia Dei consequuntur: De Æstimatione nimirum, in qua habendum, deque ardore, quo amandum est illud incomparabile objectum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. XII. Neque satis valere, ad perturbendam nostræ cum Deo conjunctionis suavitatem , quòd de perseverantia in eo amando, deque æterna consequenda salute nî omnino certi habeamus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54508](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54508)

CAPUT XII.

Neque satis valere, ad perturbandam nostræ cum DEO conjunctionis jucunditatem, quòd de perseverantia in eo amando, deque æterna consequenda salute nîl omnino certi habeamus.

T, si fideles DEI servi idoneam non habent trepidationis, & anxietatis causam de præsentis sui cum illo amicitia; habebunt eam saltèm de perseverantia illû deinceps amandi, deque æterna consequenda salute. Etenim, siue consideremus, quæ extra nos sunt; quid aliud intueri fas est, nisi animæ offendicula, peccandi illecebras, & salutis discrimina? siue intrà nos ipsos mentis aciem reflectamus; quæ nostri pars occurrit, non morbosa, vitiosa, & corrupta? Caro spiritui adversa, appetitus rationi perduellis, intellectus cæcutiens, voluntas ad malum proclivis, omnia demum, quasi triste quoddam miseriarum theatrum, chaos perturbationum, seminarium errorum, & criminum. Firmi, esto, quantumcunque in nobis sint virtutum habitus, per.

perspicuæ veritatum æternarum notitiæ, valida bene agendi decreta. Omnem hunc spiritualis opulentia thesaurum gestamus *in vasis fictilibus*, quæ ad levem quamque offensam diffiliunt; modò plena, jam subitò inania. Omnes hujusmodi supernaturales prærogativæ, ceu varia olim Babylonii Colossi metalla cretaceæ basi incumbunt, naturæ videlicet imbecilli, mutabili, cujus princeps elementum est inconstantia: adeò ut iis subvertendis nullo opus sit arietum, seu turbinum impetu, sed & lapillus in fragilem illam basim temere incurrens sufficiat. Et verò, rarane id genus ruinarum exempla se objiciunt? Possem ad earum specimen sanctum Regem Davidem proferre, virum *secundùm cor DEI*, tamque firmæ in famulatu ipsius voluntatis, ut diceret: (*Pf. 29.*) *Non movebor in æternum*: qui tamen ab obtutu minùs cauto non motus solummodo est, sed & in adulterii, ac homicidii barratrum scædissimè præcipitatus. Possem illi adungere Apostolorum Principem Petrum, qui ad repentinam non immanis tyranni, sed imbellis mulierculæ aggressionem oblivioni mandavit, quidquid paluò antè animosè adeò cælesti suo Magistro pollicitus fuerat, (*Matt. 6. 26.*) *Etiamsi oportuerit me mori tecum i non*

*te negabo: ex Martyre, qualem se gloriabatur futurum, in apostatam, qualem nunquam se fore existimabat, mutatus. Posses alios, item quàm plurimos, quibus plena historiarum sunt monumenta. Sed omnibus prætermisissis contentus ero unius Origenis mentionem fecisse. Contemplamini illum, si libet, qualis meliori ævo suo fuit, aureo capite ob cælestem sapientiam, argenteo pectore ob eximium innocentiae candorem, nulloque non firmiorem ære, atque ferro, si vivendi austeritas, & martyrii cupido attendatur. Proh DEUM immortalem! Quisnam suspicatus unquam esset, fore, ut tanta virtutis soliditas, & meritorum opulencia in præceps rueret, comminueretur in fragmenta, *quæ raptæ sunt à vento, nullusque locus inventus est eis?* Ulline in mentem venisset, tam præclarum heroem damnatum iri potius unà cum Arriis, & Nestoriis, quàm publicæ venerationi propositum cum Athanasiiis, Gregoriisque, & Basiliis? Et tamen, quia infelix Origenes nihil plus homine erat, cujus proprium est *nunquam in eodem statu permanere*, & quia cum peculiaris excellentiæ suæ auro, argentoque junctum in se habebat communis naturæ, ac fragilitatis lutum; en illum, ad universæ poster-*

ri-

ritatis terrorem, Orthodoxæ fidei deserto-
rem, hæresum satorem, à quinta œcumenica
synodo diris devotum, &, si vera fuit visio,
cuidam DEI famulo objecta; in fumidum a-
verni torrem ex lucidissimo cæli astro conver-
sum. Quamquam quid alienis exemplis est
opus, ac si sua cuique experientia non satis
ostenderet, quàm levi momento in contrari-
um mutabilis, nec unquam sibi diu similis, sed
maritimo quovis æstu inconstantior noster a-
nimus sit? Cùm non rarò usuveniat, adeò
ad serviendum DEO alacres, inque ejus amo-
re firmos nos esse; ut tanquam peccandi im-
potes, creatas res omnes ad faciendum nostræ
constantix periculum, animosis iis provoce-
mus Apostoli verbis: (*Ad Rom. 8.*) *Quis nos
separabit à charitate Christi? Certus sum enim,
quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque
principatus, neque virtutes, neque instantia, neque
futura, neque fortitudo, neque profundum, neque
creatura alia poterit nos separare à charitate DEI.*
Qui vix horulâ elapsâ ad illecebrosi objecti
subitam speciem, vel diabolicæ tentationis in-
cursum, usque adeò diversum animi habitum,
& contrarias prioribus propensiones indui-
mus; ut penè dubitemus, an iidem simus, qui
paulò antè eramus: videntésque nos tam re-
pen-

pentè à tertii cæli sublimitate in extremam de-
 jectos avernalis hiatûs crepidinem cogamur
 cum eodem Apostolo queri, (*Ad Rom. 7.*)
Video aliam legem in membris meis, repugnantem
legi mentis meæ, & captivantem me in lege pec-
cati. Quisnam ergo incedere timoris vacuus
 per viam poterit, tot undique insidiis, & pe-
 riculis consitam? Quisve ibi certam salutem
 præsumere, ubi (ceu quondam dixit David,
 & nulli non fas est de se dicere) *Uno tantum*
gradu ego, morsque dividimur? (*L. 1. Reg. c. 20.*)

2. Ità sanè multi secum disputant, assidue-
 que occupatâ formidolosis imaginibus men-
 tem non audent, qua par est alacritate, ad di-
 vinæ opis fiduciam erigere. Quodnam igitur
 insistendum iter mihi est, ut eorum animos
 à nimis anxia trepidatione exolvam, aptiores
 ad amicam, & suavem cum DEO consuetudi-
 nem reddam? Negémne, aut saltè extenu-
 em, quibus consternari illos video salutis di-
 scrimina? Nulla ad propositum mihi finem
 hujusmodi arte opus habeo. Imò tantum à
 necessitate, & cogitatione absom, illorum ra-
 tionibus obviam eundi, ut earum potius vim,
 atque pondus pro virili aucturus sim: conte-
 stando, parùm esse, quidquid ipsi prædicâ-
 runt sive de periculis, quæ assidue nos circum-
 stant,

stant, sive de viribus, & multitudine hostium, à quibus impugnamur, sive de nostra imbecillitate ad utrorumque propulsandam perniciem. Ità sanè: totum id assevero, & persuasissimum habeo: fateorque propterea, nullum in terris existere hominem tam eximiae, perfectæque virtutis, quin continenter in proximo, & manifesto versetur præcipitandi, ac pereundi discrimine. Quàm tamen pro certo id contestor; tam indubitanter subjicio, nemini idcirco justam suppetere dejiciendi animi causam: sed potius par esse, ut nihil seu ob nostram infirmitatem, seu ob adversariorum vim consternati, securá, & hilari præcipiamus spe ex eorum nos oppugnationibus evasuros victores, Deique in amicitia ad extremum usque spiritum perseveranter mansuros. At quo tandem id præsidio? uno hoc, & certissimo, & nulli non obvio: nempe ut persuasum quàm firmissimè habentes, actum omnino esse de nostra perseverantia, si nostris tantummodo ea viribus innitatur, pluries quotidie, ac præsertim in peccandi periculis, opportunum à DEO flagitemus efficacis suæ gratiæ subsidium; eo siquidem nostris precibus annuente apertissimè, & meridiana luce clariùs quivis videt, nihil ad ver si futurum, quod

quod nos seu possit lædere, seu debeat terre-
re, adeò ut minùs tuti vivamus; quàm si no-
stram perseverantiam in manu haberemus.
Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronâsti nos.
Ecce DEUS Salvator meus: fiducialiter agam, &
non timebo.

3. Video id clarissimè, reponet hîc quis-
piam, veræque fidei expers forem, si cadendi
timorem, aut dubium conciperem, ubi
DEUS efficaci sua gratia præsens me adjuvat,
At unde certò sciam, concessum ab eo iri me-
is precibus tam benignæ opis præstantiam?
Cùm eam neque omnibus concedat; & adfit
ratio timendi, nè mihi tanquam prorsus indi-
gno, negatam velit. Quid ais, ô quicumque
ità differis? cave sis, nè certissima divini Ver-
bi oracula in dubium voces: indigniôrque
ob istius dubitationis injuriam, quàm ulla alia
de causa illius adjutorio fias. Unde, inquis,
certò mihi constet, exauditum à DEO iri me-
as preces? Constat ex argumento, quo nul-
lum potest certius humana ulla tibi ratio sug-
gerere, nempe ex ipsius DEI Hominis testi-
monio. Nosse enim debes quàm disertè non
per Prophetas duntaxat, vel Apostolos, sed
suomet ore professus sit, quidquid veri boni
à se homines petant, concessurum petentibus.

Omnia,

Omnia, quaecunque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis. Promissum certè ab eo est, teste D. Marco, (c. 11.) *Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, ipsemet dixit, publicamque in D. Joannis Evangelio (c. 14.) pollicitationis suæ fidem reliquit: *Petite, & dabitur vobis; omnis enim, qui petit, accipit*, verba ipsius sunt, à sanctis Matthæo, Luca, (c. 7. & 11.) posteris tradita. Ubinam ergo illius esset veracitas, si talia locutus fuisset, aliud ore promens, aliud in mente conditum habens? Ubi fidelitas, si re ipsa haud impleret, quod tanta cum asseveratione se facturum recepit, nec unius, sed quotquot sunt Evangelistarum suorum calamo omnibus promulgari sæculis, atque gentibus voluit? Ah, non est DEUS, quasi homo, ut mentiatur, nec ut filius hominis, ut mutetur. Dixit ergo, & non faciet? Locutus est, & non implebit? (Numer. c. 24.) Avertat ipse à Christiani hominis mente, ut de hac re dubitet, quam etiam sacrilegus Balaam pro indubitatissima habuit. Certè idem oraculum, quod divinam nobis Triadem revelavit; quidquid itè boni confidenter à DEO petierimus, nostris tribuendum esse votis testatur. Neque ulla mihi apparet ratio, cur sinè ulla hæsitatione credenda illius my-

ste-

sterii, non autem hujusce etiam promissionis veritas sit: curre aliquis de illa dubitare, tanquam infidelitatis scelus perhorrescat; hanc verò in dubium revocare nōl timeat.

4. Quisquis itaque ex DEI famulis suam, quantum fieri potest, in tuto collocare perseverantiam optat; hanc diebus singulis coram DEO iterare orationem nē omittat: *Domine DEUS salutis meæ, de cujus munere venit, ut tibi à fidelibus tuis dignè, & laudabiliter serviat, ego divina tua luce, atque ipsa experientia demonstrante, palàm video, nihil me boni propriis duntaxat meis viribus posse, ac proinde in assiduo te offendendi, tuæque gratiæ amittendæ versari discriminè. Quod cum supra omne aliud malum abominer; per tuam te immensam bonitatem, & pretiosissimum unigeniti Filii tui sanguinem humillimè obsecro, nē me unquam ruere in horrendum adeò barathrū finas: sed vel tua in periculis præsentis ope mihi adsis; vel priusquam illius occasionis articulus superveniat, in quo peccaturum me prævides, vitæ mihi filum succidas. Multò quippe levius malum arbitror mori, quàm te veram, unicamque meam vitam offendere. Hoc maximum est inter munera, quæ precari, & sperare ab infinita bonitate tua possum:*

&

& hoc fidelissimis promissionibus tuis fretus
 minimè timeo, nè ab eadem impetraturus non
 sim. Cæterorum omnium, quæ ad præsen-
 tis vitæ usus pertinent, vacuus dimitti æquo a-
 nimo patiar. At hoc necesse omnimodè est,
 ut à te auferam. Alioquin supremi iudicii
 die querar, quòd speciosis promissis lusum
 tibi me feceris. Sed quid ego eventus impos-
 sibilis somnio? Faceſſat hinc procul, non di-
 cam suspicio, sed vel mentio, & cogitatio tam
 abnormis portenti, quale foret, fidem ipsam
 posse esse infidelem. Certissimus sum, nul-
 lo unquam pacto eventurum, ut hoc mihi de-
 neget munus, tam præcipui ad rerum mearum
 summam momenti, nec ullius tibi impendii,
 & laboris: ac de illo propterea, velut de præ-
 senti, acceptoque jam beneficio, quàm am-
 plissimas tibi grates persolvo. Hoc, inquam,
 vel huic æquivalens precationis genus nullo
 non die iterum, iterumque instauret, cui cura
 est, factam tectam ad extremum usque di-
 em perseverantiam in DEI gratia tueri: tan-
 tumque in hac arte spei collocet; ut si fortè
 post tentationem aliquam dæmonis, in qua
 divinum auxilium rite imploraverit, de inte-
 riore quopiam consensu illi præſtito ambige-
 ret, ambiguitatem illam pro inani scrupulo
 T ha-

habeat: omnino incredibile existimans fieri potuisse, ut DEUS contra luculentas adeò pollicitationes suas ipsi humiliter, fidentèrque obsecranti adesse noluerit. Nam quod aliud orantibus nobis munus concedet, si hoc concedere abnuat, quod maximè omnium ad illius gloriam, & nostram conducit salutem, neque alià, quàm intimi erga ipsum amoris, vitandæque ipsius offensionis causâ à nobis expetitur: *Domine, quas Tunam preces exaudis, has non exaudis?* (*Aug. L. 22. de Civ. c. 8.*)

5. Ad summam, inquit Augustinus, perspicua adeò hæc veritas est, ut nullum dubitationi locum relinquat. (*Confess. L. 12. c. 1.*) *Petite, & accipietis. Promissatua sunt. Et quis falli metuat, cum promittit veritas?* Qui idem sanctus Doctor in Davidica illa verba commentans, (*Ps. 65.*) *Benedictus DEUS, qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me,* subjungit: *securi de pollicitatione ipsius, non deficiamus orando: & hoc ex beneficio ipsius est propterea dixit, benedictus DEUS, qui non amovit deprecationem meam, & misericordiam suam à me. Cum videris, non à te amotam deprecationem tuam securus esto, quia non est à te amota misericordia ejus.* Quamobrem re accuratè introspecta, & Theologicum ad examen vocata, concludit
Sua

Suarius, si quis suam in DEI amicitia stabilitatem perseveranti oratione ab eo flagitet; fieri non posse, quin obtenturus eam sit. (To. 3. de Gr. L. 12. c. 38. n. 16.) Dico, si quis oret perseveranter, petendo perseverantiam in gratia, infallibiliter eam esse impetraturum. Atque ita dicimus, justum, perseverando debito modo in orationis instantia, & frequentia posse successivè infallibiliter obtinere perseverantiam usque ad mortem. Et declarans, qualis hæc orationis perseverantia esse debeat, dicit ejusmodi esse oportere: ut non semel tantum, aut iterum fiat, sed toto vitæ tempore duret: & præsertim ut in occurrentibus occasionibus servandi mandata, aut vincendi tentationes cum debita fiducia repetatur. Sic enim fit, ut procedendo de uno actu ad alium, bene operando, & convenienter orando, perseverantiam infallibiliter consequatur. Quod ipsum prius, & apertioribus verbis docuerat Joannes Chrysostomus, ubi scripsit: *Impossibile est, hominem congruo precantem studio, & DEO assidue supplicantem unquam peccare.* (Hom. 29. ad Pop.)

6. Imò, etsi nulla se DEUS universali promissione obligasset, concedendi nobis, quidquid munerum piè ab eo petierimus, multæ tamen, validissimæque adsunt rationes, quæ persuadeant, saltèm hoc tam necessarium

permanfionis in amicitia fua munus nulli pe-
tentium eſſe ab eo denegandum. Prima eſt
inſinita illius potentia, atque bonitas. Si e-
nim nemo hominum adeò immifericors eſt,
ut alteri in graviffima neceſſitate opem ſuam
imploranti ſuccurrere abſque ullo ſuo incom-
modo abnuat; quonam pacto ulli veniat in-
mentem, fieri unquam poſſe, ut DEUS, cu-
jus *miſericordiae non eſt numerus, & bonitatis in-*
finitus eſt theſaurus, hominem in manifeſto, at-
que æternùm pereundi discrimine conſtitu-
tum, & à ſe, qui unus, & nullo quidem ne-
gotio tueri incolumem poſteſt, indè eripi ſup-
pliciter obſecrantem, omni caſſum auxilio
deſtituat? Qualemnam, rogo, illum mentem
concipimus, ſi talia ſuſpicari de eo poſſumus?
Pudeat fanè, pudeat, imò horrore ſit, Patrem
miſericordiarum, ipſamque adeò miſericor-
diam, quovis homine vel mediocriter pio mi-
nùs exorabilem fingere. Atque hinc eruitur
illud tam evidens argumentum, quo ipſemet
demonſtrat, nullas eſſe nobis timendas à ſe
incomparabili bonitate votorum repulſas, cu-
cens apud S. Matthæum: (c. 7.) *Si vos, qui*
ſitis mali, nõſtis bona data dare filiis veſtris, qua-
tò magis Pater veſter, qui in caelis eſt, dabit bon-
petentibus ſe? Neque ego certè aſſequor, quo
mo

modo magnæ DEI Parentis misericordia, tametsi alio de fonte in eam derivata, neque plus quàm finita, justam D. Bernardo suppeditare causam potuerit, coram ea profitendi, (*Serm. 4. de Assumpt.*) *Sileat misericordiam tuam, Virgo beata, si quis est, qui invocatam te in necessitatibus suis sibi meminere defuisse; neque justiore multò cælestis Patris nostri misericordia, per suam ipsi essentiam conveniens, nullisque certis limitibus definita nobis omnibus præbeat, similiter apud eum profitendi: Sileat misericordiam tuam, clementissime DEUS, si quis est, qui invocatum te in necessitatibus suis sibi meminere defuisse.* Secunda ratio ducitur ex singulari benignitate, qua in filiorum loco nos habere se ostendit, præcipiens, ut orationis initio Patrem eum vocaremus. Licet quippe cum S. Augustino hinc arguere, si non rogatus, & ante orationem nobis tribuit, ut filii sui essemus; multò magis concessurum rogantibus, nè à filiorum gradu, & conditione excidamus. (*De Serm. Dom. in Monte c. 8.*) Hoc nomine Patris quedam excitatur impetrandi præsumptio: cum, priusquam aliquid peteremus, tam grande donum acceperimus, ut sinamur dicere, Pater noster. Quid enim non dabit filiis petentibus; cum hoc ipsum ante dederit, ut filii essent?

Similis huic est tertia ratio ex aliis majoribus beneficiis desumpta, quæ itè ultro, & *motu proprio* nobis præstitit, cujusmodi sunt, nostram sibi humanitatem aptasse, dirissimamque in ea mortem pro nobis obiisse. Neque enim probabile ullo pacto videri potest, negaturum minora nostris precibus, qui ante quasvis preces, quod tantò majus est, spontanea largitate donavit. (*De Commens. Cruc. inter opera D. Ans.*) *Quia majora, quæ fecisti, animant nos, ut de minoribus confidamus. Omnia enim, quæ petere possumus, minora sunt, quam quod tam dignanter pro nobis es incarnatus, & passus.* Efficacissima sanè ratio, hisque producta à D. Paulo in sua ad Romanos Epistola: scilicet c. 8. hisce verbis: *Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?* alia verò vice c. 5. ubi idem argumentum multò adhuc validiùs corroborat, observans, maximum illud donum impertitum à DEO nobis fuisse, etiam tum perduellibus, atque inimicis: ut timendum propterea non sit, nè minor familiaribus, atque amicis nunc denegetur. Etenim, *si, cum inimici essemus; reconciliati sumus DEO per mortem Filii ejus; multò magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius.* Succedi
 quat

quarta fiducia ratio, maximi & ipsa ponderis, quippe circa impetrationem rei, quam obtineri à nobis præcipuæ curæ, & voluptati Deo est. Cùm nihil ille optet magis, quàm nostram in gratia sua firmitudinem: imò hæc scopus sit, ad quem omnia collineant seu naturalia, seu supernaturalia illius opera. Cur ergo negaturus sit nostris precibus bonum, quod adeò impensè nobis desiderat, quóque ut potiremur, tot instrumenta, atque artes, & machinas ultro adhibitas voluit? Næ id perinde esset, ac si Pater, qui nihil æquè cordi habet, ac filii in liberalibus disciplinis profectum, nullisque sumptibus parcens, plura quot annis aureorum millia in literarios illius usus expendit; rogatus dein ab eo non plùs, quàm octo, decemve nummos, emendi libri causâ, suis maximopere studiis necessarii, recusaret minimum id pecuniæ ad finem conferre, tot cæteroquin sibi curis, atque impensis quæsitum. Rectè Augustinus (*Serm. 109. de Temp.*) *Qui nos tanto pretio redemit, non vult perire, quos emit. Non emit, ut perdat.* Denique certum est, fieri non posse, ut nos supernaturale hoc munus perseverantiæ in illius gratia à DEO peteremus, nisi ipse arcano suo instinctu ad hujusmodi petitionem nos excitaret. Unde

nova, & quinta oritur nobis ratio confidendi, impetraturos procul dubio ab eo esse, quod petimus. Cur enim ad postulandum nos stimularet, nisi vellet postulata concedere? *Iustum desiderium tu das* (inquit D. Anselmus, vel quicumque alius librum *de Commensuratione Crucis* composuit) & *ad quid dares, nisi velles exaudire?* Certè, ut Doctòr mellifluus conformat, qui hortatur ad poscendum, nequit habere animum negandi, quod poscitur. (*Bern. serm. 2. de S. Andr.*) *Quando DEUS negabit petentibus, qui etiam non petentes provocat, & hortatur, ut petant?* Quas rationes quisquis accurata æstimatione pensaverit, meridiana luce clariùs perspiciet, nullo fieri modo posse, ut summus ille omnium Author bonorum, qui & pro natura bonitatem habet, & quantumcunque largiatur, nulla ex parte opulentiam suam minuit; & profitetur, se in filiorum loco nos ducere, & ante omnes nostras preces ex mero propriæ benignitatis impulsu donis nobis largitus est omnibus, quæ precari ab eo ausi essemus majora; negaturus jam precantibus donum sit, quo nihil nobis est necessarium magis, nihil sibi gratius, & ad quod flagitandum suis ipsemet nos arcanis impulsibus provocat, perpetuam nimirum in amicitia sua

fir.

fua firmitatem. Abscedat hinc, abscedat quàm longissimè omnis dubitatio, concludit D. Petrus Chryfologus. *Metus locum non habet, ubi à Patre filius pietate interprete desiderat, quæ sancta sunt, impetrare. (Serm. 10.)*

7. His porrò rationibus, quæ ad mentis intelligentiam, & persuasionem attinent, palàm nobis facientes, quot, quàmque validas habeamus causas existimandi citra omne dubium, in divina nos gratia ad extremum usque spiritum permanfuros, ubi id debita cum assiduitate à DEO flagitaverimus, alia insuper, & non minùs efficax ex parte voluntatis accedit, incitans nos, ut velimus id ità existimare, & summa cum firmitudine nobis persuadere ob præclarissimas utilitates, quæ ex tali persuasione proveniunt. Cùm certissimum sit, quanto minùs nos dubitaverimus de impetrandis, quæ à DEO poscimus bonis, tantò ipsum promptiorem fore ad ea nobis præstanda: & si vacua omnis diffidentia nostra fuerit oratio, fieri non posse, quin plena futura sit nostra impetratio. Certissima, inquam, hæc veritas est: & pro tali habere illam nos jubet Ecclesiasticus, omni asseveratione confirmans, nusquam repertum iri hominem, quem sua de DEO spes frustrata sit, ità ut minùs illum

liberalem experiretur, quàm mente conceperat. (c. 2.) *Respicite nationes hominum, & scitote, quia nullus speravit in Domino, & confusus est.* Pro tali magnus Doctor Gentium Paulus, scribens Romanis, nullum confusio-
 cum in anima esse, quam impleat divinæ opis fiducia: (c. 5.) *Spes non confundit.* Pro tali sanctus Rex David, tum eo 30. Psalmi versiculo, ubi intrepidè profitetur, nunquam fore, ut se in DEO sperâsse pœniteat: *In te Domine speravi, non confundar in æternum;* tum alio 36. ubi cuivis speranti in DEO haud dubium spei suæ pollicetur effectum: *spera in eo, & ipse faciet.* Pro tali D. Bernardus, accommodans firmæ in DEO confidentiæ illud Deuteronomii promissum: *Omnis locus, quem calcaverit pes vester, vester erit: & similem ipsi quoque eventum hisce verbis promittens: (Serm. 15. in Ps. 90.) Pes vester utique spes vestra: & quantumcunque illa processerit, obtinebit; si tamen in DEO tota figatur.* Qui eandem in illis itè-
 vasis agnoscit, per Prophetam Elisæum prodigioso oleo repletis, sic DEUM alloquens, (Serm. 3. de Annunt.) *Sola spes apud te, Domine, miserationis obtinet locum, nec oleum misericordiæ ponis, nisi in vase fiduciæ.* Quemadmodum enim ibi pro vasorum modo, atque
 nu.

numero olei multiplicatio fuit, neque hoc prius stetit, quàm nulla ex iis superessent replenda; haud aliter, quàm capax nostra in DEO confidentia, tam profusa, & exuberans illius erga nos largitas est, neque minus donorum ab eo unquam accipimus, quàm speravimus esse accepturos. Quid plura? Pro tali esse habendam evincit ipsemet Christus Dominus, qui & dilectæ suæ Sponsæ Gertrudi affirmavit, cogi se quodammodo, ut eorum exaudiat preces, qui certa, & immobili fide exauditum à se iri illas credant, nec fieri posse, ut quidquam horum bonorum petitoribus neget. (L. 3. Insin. c. 7.) *Secura illa confidentia, quam quis erga me habet, credens me revera scire, posse, & velle sibi in omnibus adesse, tantam vim facit pietati meæ, ut nullatenus possim huiusmodi homini deesse; & D. Matildi significantioribus adhuc verbis idem expressit, dicens: (Blos. Mon. Spiv. c. 11.) Quantum quis mihi credere, & de bonitate mea præsumere poterit; tantum, & infinitum amplius obtinebit. Quia impossibile est, hominem non percipere, quod sanctè credidit, & speravit. Unde etiam, ceu sacra Euangelia testantur, quò confugientes ad sese opis gratiâ magis idoneos accipiendis beneficiis suis redderet; solebat ab iisdem cer-*
tam

tam petita impetrandi fidem exigere: eò usque aliquando progressus, ut universè affirmaret, *Omnia esse possibilis credenti.* (*Marc. 9.*) Ubi palàm est, locutum eum esse non de actu illo mentis, quo indubitanter credimus, posse DEUM vota nostra exaudire, sed de alio magis peculiari, quo persuasum firmissimè habemus, velle etiam pro sua benignitate iisdem annuere. Ex quibus tam luculentis testificationibus rite colligitur, si quis DEUM mente concipiat, tanquam Dominum, qualis revera est, cupidior bene de nobis merendi, quàm ulla mater charissimi filii sui bona cordi unquam habuerit, neque aliter ad ipsum confugiat; quàm quo pacto ad patrem, vel matrem confugeret, nihil scilicet timens, nè ille quæsitam sibi opem vel neget, vel illibenter ferat, sed pro certo habens, quàm libentissimè ab eo exaudiendum se esse; colligitur, inquam, si quis de DEO ità sentiat, talique cum fiducia illius opem imploret, fieri non posse, quin voti sui compos evadat, eumque tam munificum re ipsa experiatur, quàm spe, & cogitatione futurum præsumpserit. Cùm ipsimet homines, quamvis longè secundum opulentiam, & bonitatem inferiores DEO sint; si aliquem tamen noverint præ-

cla-

claram de liberalitate sua speciem impressam animo habere, & certò confidere, benefica illorum ope in præsentem quapiam egestate sublevatum se iri ab honorifica hac benignitatis suæ opinione, & fiducia ad amicam erga illum voluntatem concipiendam moveantur: imò & quamdam sibi imponi quasi necessitatem adjuvandi illius sentiant: erubescerent videlicet, illum à sese animi ægrum dimittere, & suæ subiratum pristinæ credulitati in ipsis munificentioribus existimandis, quàm re ipsa esse deprehendat.

8. Quandoquidem igitur & quinque supra allatæ rationes nullum nobis dubitandi locum relinquunt, quin DEUS debita cum perseverantia, & assiduitate à nobis obsecratus in sua nos gratia stabiles conservaturus sit, & liberalissima insuper, qua se obstrinxit, promissio, piis quibusque fidelium petitionibus subscribendi, tantò illum peculiari huic nostræ petitioni promptius subscripturum persuadet, quàntò inter omnes alias majoris ea est in rem nostram momenti; & postremò palàm vidimus, nullo fieri modo posse, ut quidquam boni ipse deneget, quod cum indubia impetrandi fide ab eo fuerit petatum; quandoquidem, dico, unumquodque ex tribus hisce capitibus, &

& multò magis ea omnia simul collecta nos impellunt, imò etiam quodammodo cogunt, ut credamus quàm certissimè, summam DEI bonitatem concessuram esse precibus nostris, ubi præsertim cum supradicta impetrandi fiducia ipsi offeruntur, excellentissimum, maximèque necessarium perseverantiæ in gratia sua donum; quisnam tandem aufit me reprehendere, si persuasissimum habeam, me id muneris ab ea impetraturum? Aut quonam nomine meæ hujus persuasionis securitas vituperari à quoquam merebitur? Num quasi temeraria, nec idoneis rationibus nixa? At quomodo talis jure appelletur, cùm pro firmitudinis suæ fundamento divinam fidelitatem, & beneficentiam habeat, cui (authore D. Thoma) *nullus potest nimis inniti?* (2. 2. qu. 7. a. 5.) Num, quasi arrogans, & justo elatior, utpote quæ nullo terreatur tot criminum à me commissorum respectu? At cur terreri illo debeat, cùm Dominus finè ulla hujusmodi exceptione omnium ad se confugientium precibus benignissimum fiat pollicitus sit? Cùmque juxta citati modo D. Thomæ doctrinam, (2. 2. qu. 178. a. 2. ad 1.) *Oratio in impetrando non innitatur nostris meritis, sed soli divinæ misericordiæ: quæ omnibus indisci-*
mi-

minatim se impertit, nec ulli petentium delicta sua exprobrat, (*Jac. Ep. c. 1.*) *Dat omnibus affluenter, & non improperat?* Num ratione periculorum, in quæ ab ipsa conjicior, superbiendi, & peccata minùs cautè vitandi? At quod ad primum ex prædictis periculis attinet, satis jam in præsentì capite ostendi, aliud revera esse tumorem animi, aliud ejusdem securitatem: nec ab ulla prudentiæ lege præscribi, ut homines, quod suapte natura utile sibi est, derelinquant, metu superbiæ, cujus aliqua subnasci indè possit occasio: cum aliæ artes, ad hoc malum declinandum idoneæ, etiam citra illius boni repudiationem non desint. Quantum verò ad posterius periculum, non video, quonam pacto spes minimè dubia mortiferi cujuslibet criminis per divinam openi à me rite imploratam vitandi, possit minùs cautum in eo fugiendo me reddere: cum veriùs incitamento mihi sit, atque stimulo, nè à continuanda divinæ opis imploratione desistam, cui nimirum, tanquam necessariæ suæ conditioni, tota ipsius firmitudo incumbit. Utque id luculentius pateat, fingamus, adolescenti cuiquam revelari divinitus, si sedulam literis operam navet; miras eum in quovis doctrinarum genere progressionem facturum. *Quæ-*

ro, numquid optatissimum hunc studii sui effectum ita indubitanter præscire negligentior in studendo illum faciet? Nemo rerum prudens æstimator id dixerit. Palàm quippe est, nulla re excitari homines magis ad strenuè, gravitèrque cuius ministerio vacandū; quam si certò noverint, eximium se laturos impensæ ibi operæ pretium. Sed tota hallucinatio inde provenit, quòd minimè distinguatur securitas absoluta, & nullius operationis nostræ indigens, à conditionali, quæque aliquid fieri à nobis requirit. Quam distinctionem quisquis rite adhibuerit, exemplo perspiciet, quamvis prior securitas sæpe sit fomentum ignaviæ; posteriorem esse potiùs incitamentum solertiæ: efficiendo videlicet, ut exemplum modò allatum demonstrat, ut homines studiosius, atque alacrius ea exequi curent, quibus peractis, propositum sibi finem se certissimè assecuturos noverunt.

9. Age jam, ad dictorum conclusionem accedentes, statuamus tandem, quidnam in præsentis disceptatione factu optimum, & rationi congruentissimum sit. Estne aliquis, qui post omnia hæcenus disputata suspectam habere, & damnare etiamnum pergat meam hanc perpetuæ in divina gratia mansionis à di-

vina misericordia procul dubio impetrandæ fiduciam? Quidnam igitur mihi contrà faciendum præscribit? Nempe illud, inquiet, ut pro eo, ut expectem indubitanter à Deo, quod assiduis precibus à bonitate ipsius flagito, perseverantiæ donum, timeam, nè illud impetraturus non sim. Itane verò? Hoc ergo illud est, quod mihi tanquam tutius, & salubrius bonus iste censor suadet? ut scilicet locò petendæ opis à meo Patre cælesti cum certissima impetrationis spe, eam deprecari potius animi dubius, cùmque metu repulsæ? Et suæ isti tam præclaræ suasioni auscultaturum me putat? Nunquam certè auscultabo. Si enim hac in re illi obtemperarem, & gravissimam DEO injuriam facerem, revocans nempe in dubium plus quàm paternam ipsius ad nos adjuvandos propensionem, imò etiam fidelitatem publico obstrictam promisso neminem non exaudiendi, qui egens ad suam opem confugerit; & meæ insuper orationi omnem penè impetrandi vim auferrem, utpote firmâ illâ carituræ, immotâque fiduciâ, unde vitam, atque spiritum ducit, & finè qua vix aliud dici potest, quàm exanime orationis cadaver. Aliis proinde auditoribus has suas in orando dubitationes commendatum, ac persuasum eat.

U

Ego

Ego quippe credendum potius ducō sanctissimo Christi Apostolo, & fratri Jacobo, qui in Canonica sua Epistola (c. I.) unumquemque fidelium hortatur, ut, quæ opus sibi sunt, *nihil hesitans*, sed cum certa obtinendi spe à DEO postulet: sperare quidquam eum vetans, qui sinè hac minimè dubia spe oret: *Non aestimet homo ille, quòd quidquam accipiet*: & credendum itè Cassiano, qui disertiori adhuc sermone idem repetit, hanc orandi regulam statuens, *ut pro certo non exaudiendum se supplicans quisque non dubitet, cum se dubitaverit exaudiri.* (Coll. 9. c. 33.) Quamobrem, quod in re non absimili magnus ille Indiarum Apostolus Franciscus Xaverius dicebat, pro eo ut timeam, nè DEI auxilio destituar; illud tantum timebo, nè mea id genus trepidatio, & diffidentia justam DEO causam præbeat, suum mihi auxilium negandi. Neque ad me dimovendum à firmissima hac confidentia quidquam momenti habent funesta plurimorum exempla, quos multis olim annis sanctè, ac piè famulatos in gravia dein delicta, & nonnullos in omnem quoque peccandi licentiam, æternumque exitium corruisse accepimus. Persuasissimum quippe habeo, neminem ex iis, si certa, humilique cum fiducia in peccan-

di periculis DEO se commendasset, misere adeo lapsurum fuisse. Sed prolapsi sunt omnes, quod suis viribus inaniter freti neglexerint ad supremum misericordiarum Patrem confugere: qui rite invocatus secundum sua promissa, ineffabilemque bonitatem certissimum iis auxilium tulisset. Cæterum verissima semper fuit, neque unquam non verissima esse perget illa Regii Vatis sententia, (Ps. 124.) *Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion: non commovebitur in æternum, qui habitat in Jerusalem: nempe, ceu commentatur Belarminus, Omnes, qui verè confidunt in Domino, erunt immobiles, & securi, quæcunque tandem ingruat tempestas, sicut est mons Sion: qui non solum immobilis est, quia mons est, sed quia DEO sacer, & charissimus est.*

10. Video tamen, duo esse, quæ non sine aliqua veri specie meæ huic dissertationi obijci possint. Primum est, quia hinc sequi videtur: neminem fervorum DEI fore, cui, quod hæretici jactitant, fide divina non constet, perseveraturum usque ad mortem in illius gratia se esse. Nam neque manifesta suorum actuum experientia dubitare illum sinit, quin pluries ejusmodi perseverantiam à DEO suppliciter petierit; neque fides divina, quin DEUS pa-

lām promiserit , concessurum se omnibus ,
quidquid à se supplices petant. Unde pro-
num ei est, per certissimam conclusionem eru-
ere , tam impossibile omnino esse , ut DEUS
sibi hoc donum neget ; quàm fieri nullo pa-
cto potest , ut divina promissio effectu suo ca-
reat. Sed negatur , ex doctrina hìc asserta
prædictam certitudinem sequi, Firma enim
ad extremū usque spiritum in DEI gratia per-
mansio non unum , & simplex illius donum
est , sed continua donorum series ex aliis , at-
que aliis sibi succedentibus ad vitandum pec-
catum subsidiis contexta. De quorum præ-
sidiorum unoquoque certissimum est, si à Do-
mino postuletur , concessum nobis ab eo se-
cundum promissionem suam iri. At minimè
certi esse possumus de tota quoque illorum se-
rie idem eventurum , ubi hæc , quantaquanta
est , semel tantum , vel paucis vicibus ab eo
flagitetur : cū nulla divinarū Literarum pa-
gina extet , ubi DEUS universa sua munera
largiturum se cuiquam promittat , qui eorum
omnium summam unica generali oratione
petierit. Imò tam nihil certi habemus de hoc
eventu , ut contrarium potius opinari cogi-
mur. Etenim , si peculiaria DEI dona non
semper primis precibus impetrantur , sed ad
il.

illa consequenda necesse est interdum, ut iterum, iterumque flagitentur; quanto magis necessaria hæc precum iteratio existimari debet, ad eam impetrandam tot sibi succedentium donorum seriem, unde nostra pendet in DEI amicitia usque ad mortem permansio? Et ratio esse illa eadem videtur, propter quam DEUS, etiamsi nostram hujus, vel illius rei indigentiam optimè noverit, adque illi subveniendum per se propensissimus sit; pro conditione nihilominus suæ benignitatis promendæ nostras preces requirit: nempe ut per hanc assiduè ad ipsum confugiendi necessitatem altè in mentibus nostris defigatur, & recens maneat, nostræ ad quidquam boni sinè illo obtinendum impotentia cognitio. Quod minime usiveniret, si vel absque ullis precibus consequeremur illius munera; vel ad eorum omnium consecutionem unica nobis, & semel tantum DEO oblata sufficeret precatio. Cùm igitur perseverantia usque ad mortem, ut observatum est à Cardinali Bellarmino, haud sit *res hujusmodi, quæ uno die peti, & accipi possit, sed quæ quotidie petenda est, ut quotidie detur;* (L. 3. de Justif. c. 13.) dilucidè apparet, ad eam omni procul dubio impetrandam nequam sufficere, quòd pluries petita à DEO

fuerit: sed opus esse, ut assiduis etiam deinceps precibus secundum quotidianas temporum, atque rerum difficultates petatur. Circa quam precandi continuationem è nostri arbitrii libertate suspensam, quemadmodum nulla extat divina promissio, sic neque ulla circa ejus effectum, nostram scilicet in bono perseverantiam, haberi potest certitudo fidei divinæ: sed, sicut semper incertum est, num ejusmodi munus usque ad supremum vitæ exitum perrecturi simus à DEO postulare; ita dubium quoque semper manet, num illud perget nobis in reliquum omne tempus concedere.

II. Certissimum itaque est, DEUM, cum justas quasque hominum preces exauditum à se iri est pollicitus, suam hanc pollicitationem quam optima fide esse impleturum; ceu qui, juxta D. Paulum, (2. ad Tim. c. 2.) *Fidelis permanet, non potest negare se ipsum*: ac propterea extra omne dubium quoque est, si quis pergat quotidie, & in qualibet peccandi occasione perseverantiam ab eo deprecari; fore, ut voti compos evadat, & ad ultimum usque spiritum in gratia illius perseveret. Sed, cum nemo certi quidquam de illa conditione habeat, nemo quoque absolutam habere de hoc

hoc eventu certitudinem potest. Atque ità ;
 cùm ad perpetuam in divina gratia mansio-
 nem duo nobis necessaria sint , alterum ex no-
 stra parte , id est , ut oremus ; alterum ex DEI
 parte , scilicet , ut exaudiamur orantes , neque
 ullam , nisi de secundo , ipsius promissionem
 habeamus ; sequitur hinc , perseverantiæ no-
 stræ eventum , & , quantum ad posteriorem
 suam conditionem , certissimum esse ; res-
 pectu tamen prioris , absolutè incertum manere :
 differentiâ scitè expressâ in iis Christi Domini
 ad Samaritanam mulierem verbis , (*Joa 4.*)
Si scires donum DEI, tu forsitan petiisses ab eo, &
dedisset tibi aquam vivam. Ubi adverbium *for-*
sitan non conjungitur cum verbo *dedisset* , ad
 DEUM pertinente , ideóque certissimo : sed
 duntaxat cum verbo *petiisses* , de quo uno , ut-
 pote hominis proprio jure ambigi potest. Hic
 tamen certitudinis absolutæ defectus haud
 obest , quo minùs , qui nihil sollicitius , ac su-
 am in DEI amicitia perseverantiam appetit ,
 compertúmque habet , certissimam hujus fi-
 nis assequendi viam assiduitatem orandi esse ;
 possit ex vivida quadam , & penitùs suo animo
 impressa divinæ misericordiæ fiducia , immo-
 biliter credere , se adjutum ab ea iri , ut nè un-
 quam à necessaria orandi continuatione , fu-

am per inertiam deficiat, sed ei sedulo infestens, quod indè procul dubio consequitur ad extremum usque spiritum in DEI amicitia perduret. Præsertim verò, si juxta prudens, & salubre Francisci Suarii consilium, quotiescunque orat, liber à peccato hodierna die, & in præsenti illius occasione servari; oret simul, nova ope instrui, ad eandem hanc orationem crastina die pariter, & in futura quavis alia peccandi occasione iterandam. Sic enim duo semper dona conjunctim à DEO postulans; & primi auxilio imminens tunc peccati discrimen evadet; & per impetrationem secundi, certus fieri poterit, ex altero itidem, quod proximè superveniet, discrimine pari se felicitate evasurum incolumem. *Eadem ratione (citatus author suadet) non solum orandum est, ut non peccemus, sed ut in oratione perseveremus. Siquidem per unam orationem impetrari potest auxilium ad alteram, & per secundam ad tertiam, & sic consequenter: atque hoc modo per orationem potest impetrari ipsamet perseverantia in orando. (Tom. 3. de Grat. L. 12. c. 38. n. 17. & L. 1. de Orat. c. 26. n. 5.)*

12. Alterum, quod objici hìc posse dicebam, nonnullæ sunt sacrarum Literarum sententiæ ad timendum hortantes: qualis ea est
D.

D. Pauli, (*Ad Philip. 2.*) *Cum timore, & tremore salutem vestram operamini*: nec non altera illa Regii Prophetæ, (*Pf. 2.*) *Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore*. Cum quibus, & aliis similibus locis non apparet, quonam modo conjungi illa possit, quam nos commendamus, intrepida, nihilque hæsitans confidentia, obtinendi procul dubio ab infinita DEI bonitate, quidquid auxiliorum requiritur, ut firmi, & constantes ad extremum usque spiritum in illius gratia perseveremus. Sed commodè huc facit responsio, quam Christus Dominus à dilecta sua Sponsa Terefia nonnullis reddi voluit, prolato D. Pauli testimonio eam arguentibus, quòd sexûs sui immemor, ad novos Parthenones condendos, huc illuc discurreret. (*In Append. ad Relat. vitæ.*) *Monebis tuos istos Censores, nè ad unam solummodo sacrorum Voluminum partem respiciant, sed aliis quoque mentem advertant. Numquid ipsis fas erit, mihi manus vincire?* Ità consultissimus sacrarum Literarum Interpres, quia unicuique quoque Author, & Conditor: suis verbis nos docens, peculiaria earum loca accipienda sæpenumero esse, non juxta materialem, obviùmque purè sensum, quem per se tantùm considerata menti offerunt, sed juxta potio-

rem significatum, quem cum aliis divinis oraculis composita induunt. Et verò, quod ad præsentem controversiam spectat, tantùm abest, securam, & immobilem divinæ opis fiduciam ulla posse sacrarum Literarum auctoritate impugnari; ut in quavis contrà harum parte honorificentissimis eam verbis, & quàm amplissimis testificationibus commendatam videamus. Commendat eam sanctus David beatos appellans, quicumque ipsi innitantur: (Ps. 2.) *Beati omnes, qui confidunt in Domino: promittensque divinâ eisdem misericordiâ, non secus, ac inexpugnabili quodam aggere undique communitum iri.* (Ps. 31.) *Sperantem in Domino misericordia circumdabit.* Commendat sapientissimus Salomon, volens, totum eâ repleti hominis cor, (Prov. 3.) *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo.* Commendat Doctor Gentium tum Romanis, optans eos ipsâ abundare. (c. 15.) *DEUS autem spei repleat vos omni gaudio, & pace in credendo, ut abundetis in spe;* tum Philippensibus, exhortando illos, ut, posteaquam in angustiis, dubiisque suis rebus ad DEI opem confugerint, sub paterna ipsius providentia omnino securi quiescant: (c. 4.) *Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione, & obsecratione cum gratiarum actione pe-*

titiones vestrae innotescant apud DEUM : & pax DEI, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras. Commendat postremò (nè in materia tam uberi justo longior, ac penè infinitus sum) Apostolorum Princeps Petrus ex amantissima, & perpetua cura, quam summus Pater cælestis de rebus nostris omnibus gerit, non aliam debere esse nobis sollicitudinem, arguens, quàm nè ulla rerum nostrarum sollicitudine ipso uno freti urgeamur : (*Ep. 1. c. 5.*) *Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* Quamobrem, etsi nulla occurreret ratio, adducendi in concordiam hæc sacrarum Paginarum loca, immobilem divinæ opis fiduciam prolixè adeò commendantia, cum aliis supra allatis, quæ contraria esse eidem prima specie videntur; quidvis tamen aliud existimandum potius nobis esset, quàm ut altera alteris revera adversari suspicaremur.

13. Sed facilis, & ad manum est modus prædictæ inter illa concordia, si duo animadvertantur, nimirum quantum inter se diversa principia, unde tota pendet nostræ perseverantia, & salutis summa: alterum, cui nihil oportet fidere, quòdque primi generis loca respiciunt, nimirum nos ipsi: alterum, de
quo

quo nîl timere fas est, & cui posteriora conveniunt, scilicet DEUS. Observatis siquidem contrariorum effectuum causis, quas hinc unum eorum, indè verò alterum nobis suppeditat, nemini obscurum relinquitur, extremo timori obnoxios, summæque itè confidentiæ capaces nos esse: cùm & nostram imbecillitatem reputantes palàm videamus, nîl indè expectandum nobis esse, nisi offensiones, lapsus, ruinas; & divinam ex adverso intuentes bonitatem, ac potentiam, certi esse possimus, nunquam fore, ut ea desinat nobis præsens adesse, nisi nos destiterimus open illius sedulò implorare: quantumque ex prima illa consideratione haurimus diffidentiae, & formidinis; tantum ex hac altera alacritatis percipiamus, & spei: similes puero è patris sui manibus supra medium immanis putei os, vel extra sublimem fenestram pendenti: qui, licèt certissimè sciat, nullo modo se posse suis viribus ità in sublimi, vel ad temporis punctum perstare, sed, si à patre dimittatur, omni procul dubio in præceps lapsurum; nihilo tamen minùs cum hac suæ ad subsistendum impotentiae evidenti notitia parem simul non cecidendi securitatem conjungeret, pro re scilicet omnino incredibili habens, fore, ut pater
tam

tam præfenti in discrimine fufentare fe omit-
 tat: & proinde fe ipfum duntaxat refpiciens
 actum penitus de falute fua crederet, totifque
 artubus contremifceret: fed patris contrà me-
 mor in tuto fe pofitum, extràque omnem pe-
 riculi aleam putaret. Utque hæc diftinctio
 plus adhuc firmamenti, & claritatis accipiat;
 quofnam, rogo, Apoftolus monet, ut *falutem
 fuam cum timore, & tremore operentur*? Nempe
 illos ipfos Philippenfes, quibus in eadem Epi-
 ftola præcipit, continua in hilaritate, extrà-
 que omnem follicitudinem vivere: *Semper
 gaudete: nihil folliciti fitis*. Atqui tremor ex me-
 tu oritur, non qualicunque, fed anxio, & ve-
 hementi, quique cum animi tranquillitate,
 atque gaudio fimul nequeat componi. Qua-
 propter, niſi tam eximium Gentium Docto-
 rem inconfantiæ, & contradictionis in lo-
 quendo arguendum putamus; ità accipere e-
 jus verba debemus, ut vel fuos illos alumnos
 ad maximum quidem propriæ infirmitatis re-
 fpectu timorem, fed ad parem fimul ex fir-
 miſſima divinæ opis fiducia hilaritatem horte-
 tur; vel timoris, ac tremoris nomine ſoler-
 tem, & qualis adhiberi ab anxie metuentibus
 folet, in æternæ falutis tum periculis declinan-
 dis, tum auxiliis providendis, diligentiam in-
 tel-

telligat. Neque secùs dicendum de altera itèm illa Davidis sententia: *Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore.* Nam simili pacto ibi quoque duo conjungerentur secù invicem pugnancia, *exultare* nimirum, quod à vivida, exuberantique lætitia provenit; & *tremere*, quod validæ est, ac sensibilis formidinis proprium; nisi hoc secundum acciperetur, vel juxta sensum, quem in D. Pauli verbis modò ipsi attribuimus; vel pro alta, & humili quadam erga infinitam DEI Majestatem reverentia.

14. Sic ergo discussis, quæ doctrinæ hujus capitis videbantur obstare; duas ex ea colligendas, & coronidis quasi locò illi addendas propositiones existimo. Prima esto: quamvis certi omnino esse nequeamus, continuatum à nobis usque ad mortem iri eam divinæ opis implorationem, quæ ad stabilem in divina gratia perseverantiam procul dubio obtinendam requiritur; si quis tamen ex hominibus sanctiori vitæ deditis ineffabilem DEI erga nos charitatem, & beneficentiam altè impressam animo habeat, secùmque ruminari, ac recogitare identidem pergat; posse hunc sibi facillimè hilari quadam, & nihil hæsitante fiducia promittere, suum illum benignissimū
Pa.

Patrem, ceu præsens desiderium permanendi usque ad extremum vitæ diem in illius amicitia suo animo infudit; sic minimè destitutum novis se auxiliis ad orandi perseverantiam, qua desiderii illius finis procul dubio obtinetur, juvare: adeò ut quàm firmissimè persuasum id habeat, neque absoluta contrarii possibilitate suam hanc confidentiam labefactari, aut imminui unquam sinat: sed immobilis persistet in securitate saltèm practica, & negativa, præsentis nimirum formidinis penitè vacua: qualis est illa, cum qua solet in conclavi suo degere, nunquam animo reputans, posse illius tectum præcipiti lapsu in caput suum rueri, neque de tali possibilitate magis anxius, & plus sollicitudinis capiens; quàm si divinitus revelatum ei esset, nunquam fore, ut is lacunarum lapsus contingat. Nec de primæ hujus propositionis veritate dubitare nos finit allatum paulò antè exemplum filioli, quem Pater libero in aëre sua è dextera suspensum teneret. Si enim pufioni illi facillimum foret, ità patri confidere, ut nunquam se ab eo destitutum iri pro certissimo haberet, neque minus tutum se à lapsu putaret, ex illius ità manibus pendens, quàm si in solida humo pedibus inniteretur; quidni etiam cuilibet cognitum

tum probè habenti, quàm longò intervallò
 DEI erga homines charitas omnem patrum
 terrenorum erga liberos charitatem excedat;
 perfacile futurum fit, eadem cum securitate,
 & fiducia in cælestis illius Patris manibus con-
 quiescere? Aut quæ unquam sese illi offeret
 justè metuendi, imò vel leviter suspicandi cau-
 sa, nè ab eo permittatur aliquando in teterri-
 mum, & ipsomet orco horribilius inimicitia-
 suæ barathrum ruere? Num quia tam mul-
 tos mortalium funestè in præceps labi permit-
 tit? Sed sanè vel Regius Vates falsis nos pro-
 missionibus ludificatur, affirmans universè de
 DEO, (*Ps. 17. & 33.*) *Protektor est omnium*
sperantium in se: & non delinquent omnes, qui
sperant in eo; vel tota in illa multitudine nè u-
 num quidem reperire erit, qui indubitanter
 confidens DEI ope sustentatum se iri deser-
 tus ab eo, permissusque sit ruere. Quapro-
 pter, cùm nemo, nisi ex divinæ fiduciæ defe-
 ctu labatur; lapsorum exempla nullam hujus
 in nobis debilitandæ vim habent, ut ad eam
 potius majori cum alacritate concipiendam
 incitare nos debeant.

15. Altera ex indicatis propositionibus fit:
 Quandoquidem pronum factu esse vidimus,
 ut, quisquis genuinam infinitæ DEI bonita-
 tis

tis speciem mente concepit ; certum ab eo sibi adjutorium in rebus ad perseverantiam necessariis promittat ; debere unumquemque conari , ut quàm maximè firmam , inconcusfam , & nunquam titubantem concipiat illius adjutorii obtinendi fiduciam. Idque ob eximias utilitates , quas hæc confidentia tum nostri , tum DEI causâ in animis parit. Nam re primitus secundùm nos æstimata communis vitæ usus apertissimè ostendit , ità comparatum à natura hominem esse , ut , quantò certius negotiũ aliquod sibi prospere eventurum confidit , tantò illud & alacrius suscipiat , & majori cum sedulitate , atque constantia profequatur : imò etiam non rarò contingere , ut vel temere exorta læti successûs persuasio aucto in nobis animorum vigore , & operandi conatu assequi revera nos faciat , quod falsò præsumpsimus : ceu Romanis accidisse Livius testatur , adversùm Volscos pugnantibus , qui ancipiti etiamnum prælii fortuna superiores ob vanam nescio quam speciem se rati ; *Impetu facto , dum se putant vincere , vicere.* (L. 2.) Quamobrem & D. Thomas docet , proprium spei esse , ut efficacior in agendo hominem reddat , (1. 2. qu. 40. a. 8.) *Spes per se habet , quòd adjuvat operationem ; intendendo ipsam ;*

sam; & prudentes Confessarii, quò pœnitentium quispiam imbecillæ adhuc virtutis validiùs in suo animo decretum concipiat, abstinendi in futurum à consuetis flagitiis; id imprimis conantur efficere, ut rem sibi adjuvante DEO successuram, séque illa deinceps omnino vitaturum, quàm firmissimè fieri potest, confidat. Sed multò adhuc majorem pariendæ utilitatis vim hæc eadem confidentia ex DEO habet: qui, ut nihil aliud, quàm ipsamet pura bonitas est, nullaque re magis, quàm suimet, ac suorum munerum profusione delectatur: sic optat imprimis, ut hoc tam eximium divinæ naturæ suæ decus intimè cognitum, certissimèque persuasum habeamus, nihil dubitantes, quæcunque nos necessitas urserit, perbenignè vota nostra auditurus sit, & præsens in tempore auxilium rebus fessis laturus. Quod de illo iudicium quisquis penitens, immobilitèrque defixum in animo gerat, adeò ipsum demeretur, & sibi quodammodo obstringit, ut, ceu suprà demonstravimus, in nulla rerum difficultate deserui, nulliùsque petitionis suæ effectu fraudari ab eo queat. Ac proinde, quoad ità sentire, & talia sibi polliceri de illo perget, sentiet eum procul dubio quibuscunque in peccandi periculis præsentissimum

num defensorem, & vindicem. Qualem planè ipsemet se futurum recepit, in iis Psalmi nonagesimi verbis: *Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum quoniam cognovit nomen meum.* Quocirca, quantum nobis cordi est, stabiles in DEI gratia usque ad mortem durare, tantum etiam curæ esse debet, ut exaggeratissimam de infinita illius bonitate opinionem, quæque hinc consequitur, intrepidam, & securam paratæ ad omnes nostros usus ejusdem opis fiduciam tueri continenter pergamus. Neque sanè ego video, cujus prudentiæ, consiliique sit, dubitationes, ac formidines, fiduciæ huic contrarias fovere, quidve emolumenti expectari ab his queat, quod commemorati illius fructus non longissimè excedant.

16. Reliquum esset, ut ceu anxias in DEI famulis sollicitudines tum de præsentibus cum eo amicitia, tum de futura porro ejusdem perseverantia jam retudimus; sic eas quoque retunderemus, quæ circa æternæ salutis consecutionem ab exiguo Electorum numero ab illius obtinendæ difficultatibus, ab occultis DEI judiciis, & ab impenetrabili divinæ seu prædestinationis, seu reprobationis arcano oriuntur. Sed profectò, si ad sempiternam

salutem nihil aliud requiritur, præterquam in divinæ gratiæ possessione usque ad mortem permanere; anxiam de hujusmodi conditione formidinem abigendo, eandem circa illum quoque finem abegisse videri possumus. Memoratas itaque de illo timendi causas singillatim in medium revocans, dico, quantum ad primam, si pauci æternam consequuntur salutem, indè id proficisci, quia pauci curæ habent, crebris à DEO precibus opportuna ad perseverandum in ejus gratia subsidia flagitare, cum spe minimè dubia illa obtinendi: quod si omnes facerent, dubitari nullo modo potest, quin omnes itidem in divina gratia ad extremum usque spiritum perseverarent, æternamque consequerentur salutem. Quapropter, si nemo peccat, & perit, qui certam ejusmodi in divina bonitate fiduciam usque ad mortem retinet; peccantium, & reproborum multitudo illius studium, & curam confirmare potius, quàm minuere in nostris animis debet: quemadmodum, quòd pestiferæ luis tempore omnes ab ea corripì videamus, qui certo quopiam antidoti genere uti negligunt; haudquaquam incitare nos solet, ut illud nos quoque negligamus, sed potius, ut majorem cum diligentia usurpemus. *Domine, si pauci*
(sunt)

sunt, qui salvantur, nescio, quis ex DEI filio quæsierat: cui ipse, & omnibus simul, qui aderant, digna tanto Magistro responsione subjecit, (Luc. 13.) *Contendite intrare per angustam portam*: quasi innuens hisce verbis, parum nostra interesse curiositatem sciendi, multine, an pauci sempiternam salutem obtineant, sed illud unicuique curandum, quod plurimi, summique momenti est, ut nimirum, quæ ad eam obtinendam necessaria sunt, rite exequatur.

17. Similia respondere possem alteri timendi causæ, quæ ex difficultatibus in salutis itinere occurrere solitis ducitur: eas videlicet, quæcunque sint, & divina ope superari posse, & à quolibet, opem hanc immobili cum fiducia implorante, certissimè superari. Unde Verbum divinum, cum pronuntiasset, facilius esse camelo per foramen acûs transire, quàm diviti intrare in regnum cælorum, & Apostoli, hoc audito, *mirarentur valde dicentes: quis ergo poterit salvus esse?* (Matt. 19.) subjecit: *Apud homines hoc impossibile est: apud DEUM verò omnia possible sunt.* Cæterum adeò mihi falsum videtur, conditiones ad æternam salutem consequendam necessarias posse cuiquam nimix arduitatis causâ terrori esse; ut

prorsus non videam, quasnam alias suaviores seu divina providentia nobis statuere, seu nostra imbecillitas desiderare ab ea posset: cum aliæ demum non sint, quàm ut admittenda à se crimina homo detestetur, & Sacerdoti DEI Ministro secreta confessione aperiat: conditiones profectò adeò impleri faciles, ut, si humana justitia nihil præter illas à suarum legum violatoribus exigeret; vacua omnino remanerent fontium ergastula: & prodigii instar videretur, si horum vel unus potens tantulo impendio laquei, aut compedum pœnam evadere, non dico, recusaret illas exequi, sed vel duras existimaret, ægròque animo, & cunctanter admitteret.

18. Quod porrò ad judiciorum DEI altitudinem spectat, respondeo, occulta illa utique esse, ac mentibus nostris impervia; sed omnia nihilominus à summa bonitate dirigi, & huic omnino congruere. Quod satis est, ut quivis DEI servus ea intueatur tanquam objecta, delectando potiùs, quàm terrendo suo animo idonea: Davidis exemplo, qui in Psalmo 118. jam ea vocat delectabilia, *Quia judicia tua jucunda*; jam suam in iis spem constituit, *Quia in judiciis tuis super speravi*; jam eorum memoriam solatio sibi fuisse profitetur.

Memor fui iudiciorum tuorum à seculo Domine, & consolatus sum : exemplóque itèm B. Angelæ Fulginatis : (In vita vis. 5.) quæ , cùm in cælesti extraordinario lumine ostensam sibi aliquando divinorum iudiciorum bonitatem perspexisset ; tantùm indè securitatis , & quietis se animo hausisse testatur , ut non minori cum confidentia , & hilaritate DEO se per sua iudicia , quàm per suam mortem , suúmque sanguinem commendaret.

19. At quid de prædestinatione dicemus ? Quonam pacto (subjiciet hìc quispiam) sinè metu esse mihi liceat , cùm ignorem , Electórumne , an reprobórum in numero sim ? Quídeve , si ad posteriorum classem fors pertinerem , ad DEUM confugere , illiúsque in misericordia sperare , mihi prodesset ? Næ , quidquid tunc agerem , conclamata æternùm , atque omnino foret mea salus . Talia opponenti dico primùm , posse ipsum , quanquam nihil omnino certi , & explorati de hoc habeat , firma , & hilari cum fiducia meliorem sibi sortem promittere . Cùm enim nequeat non esse prædestinatus ad æternam felicitatem , qui usque ad mortem in amicitia DEI perseverat , ceu iustas habet causas DEI servus firmiter confidendi , se perseveraturum usque ad mortem in

DEI amicitia; sic eandem habere confidentiam potest de sua prædestinatione ad vitam, & felicitatem æternam. Dico secundo, ineptam esse, quæque secum pugnet, eam propositionem, si ad reprobos pertinet, quantumcunque DEO me commendem, illiusque in misericordia confidam, æternum peribit: non aliter atque inepta, & secum pugnant foret hæc altera, si ad reprobos pertineo, quamvis ad extremum usque spiritum in DEI gratia perseverem, æternum peribit. Cùm impossibile sit, vel ex reprobos numero esse, qui ad extremum usque spiritum in gratia DEI perseverat, vel in hac non tam diu perseverare, qui pergit usque ad mortem DEI opem assidue implorare, illiusque in bonitate, & misericordia confidere. Quemadmodum igitur perversè quispiam concluderet: si reprobus sum, nihil mihi proderit divinæ gratiæ compotem mori; vel, si divinæ gratiæ compos moriar, nihil mihi reprobos esse oberit; sed concludendum potius ei esset: si sum reprobus, nullo pacto continget, ut divinæ gratiæ compos moriar; & si talis moriar, fieri non potest, ut reprobus sim: simili ratione præpostera esset hæc conclusio: si reprobus sum, nihil mihi proderit in divinæ o-

pis imploratione, & fiducia usque ad mortem perstare: vel contrà, si usque ad mortem in divinæ opis imploratione, & fiducia perstitero, nihil mihi esse reprobum oberit: sed solum fas est hoc alio modo concludere: si reprobus sum, non pergam usque ad mortem DEUM invocare, illiusque in bonitate confidere: & si contrà pergam usque ad mortem id agere, fieri nequit, ut reprobus sum.

20. En itaque, ubinam tota præsentis rei summa consistat, quòque possit modo quilibet DEI famulus satis confidere, in divina se gratia usque ad mortem mansurum, ac proinde in Electorum albo esse conscriptum. Nè omittat pluries diebus singulis DEUM obsecrare, ut efficaci ope se adjuvet ad superandas inferni hostis tentationes, ad declinandas, quoad fieri potest, occasiones peccati, ad ipsum in quibuslibet spiritualis vitæ periculis rite invocandum, & ad omnia summatim præstanda, quæ necessaria homini sunt, ut toto vitæ suæ tempore in gratia illius perseveret, pro certissimo habens, à summa illius bonitate procul dubio exauditum se iri: iteret, dico, pluries quotidie, sed præcipuè in peccandi periculis orationem prædictam: caveátque, quantum potest, vel minimum formidinis, &

dubitationis admittere, quin ejus effectum impetraturus à DEO sit. Nam, cum tantam oratio divina dona impetrandi vim habere soleat, quanta cum impetrationis fiducia DEO offertur; quò minùs de hac dubitabit, eò minorem de eadem dubitandi causam habebit: & certa, quam in se experietur, circa illam persuasio novam ipsi ejusdem persuasionis adhuc firmiùs concipiendæ rationem adjiciet. Neque reponat, haudquaquam se ambigere, utrum prædicta ejus oratio exaudienda à Deo sit, cum certissimam de hujusmodi eventu promissionem DEI habeat; sed utrum orationem illam continuaturus sit, quanta opus est cum assiduitate, & fiducia; qua de re nihil certi pignoris tenet. Nè, inquam, id reponat: cum enim ex dictis superiùs plenissimè constet: nullo fieri modo posse, ut in rebus ad salutem necessariis divina ope destituatur, qui eam sibi adfuturam procul dubio confidit; quidni facillimum ei sit, infinitam DEI bonitatem, & plùs quàm paternum erga homines amorem intrà se reputanti, nihilo indubitanter minùs confidere, quidquid ad perseverantiam, & salutem necessariò requiritur, præstandum ab eo sibi esse, quàm id sese accepturum à mortali suo genitore confideret? Aut quidni con-

ce.

ceptâ jam in animo hac fiducia secum ratiocinari ita possit: si ego usque ad mortem perrexero, de DEO hunc in modum confidere; quæcunque ad perseverantiam, & salutem necessario requiruntur præsidia, omni procul dubio ab illius bonitate obtinebo. Sed nulla mihi adest justè dubitandi ratio, quin præsentem de ipso fiduciam ipsius auxilio retenturus usq; ad mortem sim: cum ea & ipsi quàm gratissima sit, & validissimas habeat, cur perpetuò retineatur, qualis concepta primò fuit, causas. Ergo bonitate illius fretus possum indubitanter sperare, me in illa, & per illam in DEI gratia usque ad mortem mansurum.

21. Vivamus, eja, vivamus hilari, tranquillòque animo sub fidissima cælestis nostri Patris defensione, & tutela, *omnem sollicitudinem nostram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de nobis*: nullusque in cordibus nostris alius sit timor, quàm nè unquam de paterna illius ope in gravissimo æternæ salutis negotio nobis defutura timeamus. Cum enim de nullo ille divinorum suorum decorum magis, quàm de bonitate, & misericordia gloriatur; id genus timores, tanquam huic prorsus contrarios, iniquissimo animo fert: causamque indè sumit alienandi se ab hominibus, qui de
illa

illam tam perperam sentiunt : ceu palàm testatur ea ipsius contra Israëlitas , minùs sibi in deserto fidentes , indignabunda exclamatio : (*Numer. c. 14.*) *Usquequo detrahet mihi populus iste ?* Cùm ex adverso certa , & nìl dubitans de beneficentissima ipsius erga nos voluntate persuasio eum quodammodo cogat , talem se nobis exhibere , qualem ipsi mente concepimus , dicendo unicuique , quod apud D. Matthæum centurioni , (*c. 8.*) *Sicut credidisti , fiat tibi.* Felix enim verò , & centies , iterùmque centies felix , qui iustissimam hanc de ineffabili cælestis Patris misericordia fiduciam altissimè impressam in animo gerit , nec ullis , ut in ea unquam titubet , adduci contrariis rationibus potest ; sed firmam , penitùsque immobilem ad extremum usque spiritum servat. Ego sanè nullis aliis argumentis indigeo , ut ipsum è prædestinatorum numero credam : adeoque de illius æterna salute nìl dubito , ut meàmmet animam pro ea vadem offerre paratissimus forem. O benignissime DEUS ! propriissimo nomine , *DEUS spei*, (*Ad Rom. 15.*) à tuo Apostolo dicte , *propter temet ipsum DEUS meus*, (*Daniel. c. 9.*) per infinitam nempe illam bonitatem , quæ tota essentia tua est , largire mihi obsecro , hoc præstantissimum do-

donum, quod cæterorum quorumvis tuorum
 donorum quasi alveus, & clavis est, ut dignè
 nimirum de te sentiam: ut te, tanquam pu-
 rum amorem, & puram bonitatem mente
 concipiam; ut meam sempiternam salutem
 securiùs à te expectem; quàm à terreno meo
 patre, si ex ipsius arbitrio penderet, vel à
 quocunque alio inter mortales boni mei cu-
 pidissimo expectarem: útque me totum in pa-
 ternas tuas manus projiciam: ibi omnem me-
 am collocans spem, ibi semper tanquam in
 securitatis asylo vivens, ibi sinè ulla trepidati-
 one, & formidine perpetuò quiescens. (Matt.
 9.) *Credo Domine: adjuva incredulitatem meam.*
 (Esther c. 14.) *Da mihi fiduciam, Domine Rex*
Deorum. (Ps. 4.) *In pace, in id ipsum dormiam,*
& requiescam: quoniam tu Domine singulariter in
spe constituisti me. (Bern. serm. 6. in Fest. Omn.
 Sanct.) *Singulariter, inquam, in spe: non jam in-*
ter spem, & timorem, ubi priùs, non sinè soli-
itudine, & anxietate plurima fluctuabam.

